

ПЛАТФОРМА ЗА ГРАЖДАНСКА АНГАЖИРАНОСТ В ОБЛАСТТА НА

справедливостта

между поколенията

Окончателен доклад от консултацията, ноември 2025 г.

*Анализът е проведен и докладът е изготвен от Make.org.
Платформата е внедрена и модерирването е изпълнено от Open Source Politics.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Резюме	стр. 3
1. Въведение.....	стр. 5
2. Методика.....	стр. 7
3. Общ преглед.....	стр. 9
4. Мнения, получили най-много одобрения	стр. 10
5. Задълбочен анализ.....	стр. 14
Социално сближаване и приобщаване.....	стр. 14
Демокрация и управление.....	стр. 17
Екологична и социално-икономическа устойчивост.....	стр. 19
Системи за грижи и образование.....	стр. 24
6. Заключение.....	стр. 27

РЕЗЮМЕ

С цел да събере информация за изготвянето на Стратегия за справедливост между поколенията, Европейската комисия проведе многоезична онлайн консултация по темата **Справедливост между поколенията** на **Платформата за гражданска ангажираност**, която продължи от **февруари до ноември 2025 г.** Процесът беше структуриран в четири фази: *фазата на определяне на обхвата* (февруари — април), в която бяха установени основните причини за проблемите, свързани със справедливостта между поколенията, последвана от *изграждането на визия* (юни — юли), разработването на *стратегически идеи* (август — октомври) и накрая *съвместното създаване на Стратегия за справедливост между поколенията* (октомври — ноември).

В рамките на четирите фази Платформата за гражданска ангажираност събра различни мнения от целия ЕС, отразяващи гледните точки на гражданите относно основните предизвикателства пред справедливостта между поколенията, както и конкретни и иновативни идеи за подобряване на комуникацията между поколенията, с цел да се гарантира, че интересите както на настоящото, така и на бъдещите поколения неизменно се зачитат при вземането на решения в ЕС.

В настоящия доклад е обобщена онлайн дискусиата, проведена между февруари и ноември 2025 г., в четири широки направления и десет конкретни теми, които засягат основните предизвикателства пред справедливостта между поколенията.

По време на тази консултация участниците подчертават спешната необходимост от насърчаване на **солидарността между поколенията** чрез създаване на приобщаващи пространства за диалог и борба с дискриминацията, особено с възрастовата дискриминация. Те призовават за **ориентирано към бъдещето и приобщаващо управление**, което да включва дългосрочно мислене в изготвянето на политиките, като се гарантира, че днешните решения отчитат интересите на по-младите и бъдещите поколения. Участниците подчертават важността на спешни **действия в областта на климата** и преход към **устойчиви икономически модели**, които дават приоритет на дългосрочното благоденствие, като същевременно подобряват младежката заетост. Те наблягат на необходимостта от универсален достъп до **висококачествени обществени услуги** през целия живот, като се застъпват за по-силни системи за грижи,

по-голямо признание на семействата и общностите като мрежи за подкрепа и образователни реформи, които насърчават ученето през целия живот.

Като цяло те последователно свързват тези области на политиката с по-широки обществени цели, като подчертават, че социалното сближаване, екологичната и социално-икономическата устойчивост, дългосрочното управление и равнопоставеният достъп до публични услуги трябва да вървят заедно, за да се изгради по-справедлива и по-сплотена Европа, която подкрепя всички поколения.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

За да подкрепи разработването на **Стратегията на ЕС за справедливост между поколенията**, Европейската комисия проведе многоезична онлайн консултация на Платформата за гражданска ангажираност. Този процес на участие, който се проведе от **февруари до ноември 2025 г.** успоредно с европейския граждански панел за справедливост между поколенията, даде възможност на гражданите да споделят своите мнения и идеи, като по този начин допринесе за укрепването на солидарността между поколенията и за защита на интересите и благосъстоянието както на настоящото, така и на бъдещите поколения.

Консултациите бяха структурирани в четири фази — определяне на обхвата, изграждане на визия, разработване на идеи за стратегия и съвместно създаване на Стратегия за справедливост между поколенията — като насочваше процеса от разбирането на предизвикателствата до определянето на конкретни действия. През тези фази платформата за консултации събра общо **179 мнения на граждани**, придружени от **132 коментара** и **323 одобрения**.

В настоящия доклад е представен анализ на всички мнения, събрани по време на този процес на участие, организирани според четирите основни **направления**, определени чрез тематично групиране на най-често обсъжданите **теми**. Тези направления са: 1) социално сближаване и приобщаване; 2) демокрация и управление; 3) екологична и социално-икономическа устойчивост; и 4) системи за грижи и образование.

Всяко от тези направления отразява трите **основни предизвикателства** пред справедливостта между поколенията, които бяха определени от участниците: **краткосрочно мислене** (счита се, че краткосрочните приоритети в политиката и икономиката представляват предизвикателство за справедливостта между поколенията), **изключване и неравенство** (според участниците дискриминацията и неравностойният достъп пречат особено на младите и възрастните хора да участват пълноценно в обществото), както и **недостатъчна солидарност между поколенията** (участниците обясняват, че слабите връзки и ограничената подкрепа между поколенията отслабват социалното сближаване).

Първо, в настоящия доклад е очертана **методиката**, следвана от **общ преглед** на тенденциите в участието и резултатите. След това е предоставен подробен **анализ на всички направления**, като се обсъжда всяка една от **темите** на гражданите и аргументите се подкрепят с илюстративни цитати

от Платформата за гражданска ангажираност. В последната глава са обобщени резултатите от консултацията и са представени кратки разсъждения по тях.

2. МЕТОДИКА

За анализа на съдържанието на Платформата за гражданска ангажираност в областта на справедливостта между поколенията¹ беше приложена методика от три стъпки. Този подход осигурява както точно тълкуване на мненията на гражданите, така и съдържателна клъстеризация и групиране на идеите, като се постига баланс между тематичната съгласуваност и аналитичната дълбочина.

СТЪПКА 1. КАЧЕСТВЕН АНАЛИЗ на мненията и коментарите: установени бяха основните направления на дебата. За да се направи това, екипът по анализа приложи индуктивен подход въз основа на теми, като присвои тематични етикети на всяко мнение. Това позволи да се определят и подредят по приоритет ключови теми, повдигнати от гражданите.

СТЪПКА 2. АНАЛИЗ НА МНЕНИЯТА в отделните направления: извършен ръчно качествен анализ. Мненията бяха групирани тематично в т.нар. „теми на гражданите“ въз основа на честотата и уместността на темите във всяко направление.

СТЪПКА 3. КОМЕНТАРИТЕ И ОДОБРЕНИЯТА се вземат под внимание: беше проведен допълнителен анализ на мненията и коментарите, сметени за подходящи, като се обърна особено внимание на онези мнения, които бяха особено подходящи за илюстриране на темата и представяне на гледните точки на гражданите.

¹ Всички мнения са достъпни онлайн като част от файловете с отворени данни на платформата, като заинтересованите лица могат да ги изтеглят с цел по-нататъшен анализ.

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

Участник. Гражданин, който е изпълнил поне едно действие в платформата: мнения, коментари или одобрения.

Мнение. Единична идея, споделена от участник в платформата.

Коментар. Писмените реакции на участниците към първоначално мнение. Коментарите водят до открит дебат въз основа на първоначалната тема, като позволяват на участниците да общуват помежду си.

Одобрение. Гласът на участник, който желае да подкрепи конкретно мнение. По някои мнения няма изразени одобрения.

Направление. Направление означава заглавие, което обединява мненията на голям брой участници.

Тема на гражданите. Това е подкатегория в дадено направление, съставена от няколко мнения.

3. ОБЩ ПРЕГЛЕД

ЧИСЛЕН ПРЕГЛЕД

Цялостно участие от 25 февруари 2025 г. до 30 ноември 2025 г.:

- **354 041** прегледи на страници (за цялата платформа за участие);
- **215 000** посетители (за цялата платформа за участие);
- **179** мнения;
- **132** коментара;
- **323** одобрения.

НАКРАТКО ЗА ВСИЧКИ НАПРАВЛЕНИЯ И ТЕМИ НА ГРАЖДАНИТЕ

В таблицата по-долу са представени накратко всички определени **направления** и **теми на гражданите**. В глава 5 (*Задълбочен анализ*) е представен подробен анализ на всички теми. В таблицата също така е показан общият брой на мненията (Σ), които попадат във всяко направление.*

* Много от мненията, публикувани на Платформата за гражданска ангажираност, се отнасят до широк спектър от теми, които потенциално могат да засягат няколко направления. Следователно общият брой на мненията в таблицата по-долу може да бъде по-голям от действителния общ брой.

НАПРАВЛЕНИЯ	Σ	ТЕМИ НА ГРАЖДАНИТЕ
1. СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ	75	1.1 Насърчаване на солидарността между поколенията и създаване на пространства за диалог между поколенията
		1.2 Борба с дискриминацията и насърчаване на равенството
2. ДЕМОКРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ	59	2.1 Разширяване на приобщаващото участие с цел осигуряване на представителство от различни поколения
		2.2 Поставяне на дългосрочното и съвместното между поколенията мислене в центъра на процесите на вземане на политически решения
3. ЕКОЛОГИЧНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ	51	3.1 Борба с изменението на климата като отговорност между поколенията
		3.2 Насърчаване на инвестиции, ориентирани към бъдещето
		3.3 Подобряване на условията за младежка заетост
		3.4 Осигуряване на достойни условия на живот за всички
4. СИСТЕМИ ЗА ГРИЖИ И ОБРАЗОВАНИЕ	37	4.1 Укрепване на системите за грижи за всички възрасти
		4.2 Разширяване на справедливия достъп до качествено образование

4. МНЕНИЯ, ПОЛУЧИЛИ НАЙ-МНОГО ОДОБРЕНИЯ

Декларация за отказ от отговорност: части от цитатите в този раздел са с **удебелен шрифт** за по-голяма яснота и открояване.

Maciej, 26 одобрения

Заглавие: Планът за действие на ЕС за борба с възрастовата дискриминация ще даде възможност както на младите, така и на възрастните да се развиват пълноценно

Направление: **СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ**

„За да постигнем „Съюз на равенството“, трябва да се **борим с дискриминацията, основана на възраст, и структурните бариери**, които пречат на хората от всички възрасти да имат равни възможности през целия си живот. Борбата с **дискриминационни нагласи и практики**, като възрастовата дискриминация, и преразглеждането на социално-икономическите политики въз основа на солидарност и равенство на поколенията е от жизненоважно значение за справянето с разединеното и разпокъсано общество и икономика. AGE Platform Europe призовава да се въведе **равенство между възрастовите групи във всички европейски политики и инициативи**, за да се гарантира, че нуждите и стремежите на застаряващото общество са удовлетворени: <https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equality/>. Става въпрос за възприемане на справедливост, приобщаване и сближаване през целия живот и във всички области — образование, заетост, здравеопазване и грижи, адекватни доходи, гражданско и политическо участие и др. Застаряването е възможност, особено в периоди на многобройни кризи; можем да изградим устойчивост и просперитет само в общество, в което хората се развиват пълноценно на всяка възраст, където нашите различия се подхранват взаимно от уважение и солидарност. За да постигнем равенство между възрастовите групи, се нуждаем от **план за действие на ЕС за борба с възрастовата дискриминация**. Планът следва да бъде неразделна част от Стратегията на ЕС за справедливост между поколенията, основана на правата на човека, интерсекционалността, равенството и солидарността в рамките на поколенията и между тях. Той следва да гарантира съгласуваност между ангажиментите на ЕС и държавите членки за равни права за всички възрасти, като същевременно допринася за устойчиво развитие, конкурентоспособност и сближаване.

Nena, 10 одобрения

Заглавие: Планът за действие на ЕС за борба с възрастовата дискриминация ще укрепи справедливостта между поколенията

Направление: **СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ**

„Насърчаването на **равенството във всички възрасти** е от съществено значение за постигането на справедливост между поколенията. Възрастовата дискриминация е единствената форма на дискриминация, обхваната от договорите на ЕС, която досега е била пренебрегвана в контекста на политиките на ЕС. Стратегията за справедливост между поколенията трябва да включва специален **план за действие за борба с възрастовата дискриминация**, чрез който да се създаде пътна карта за премахване на неравенствата през целия живот и за насърчаване на равенството между младите и възрастните. Това би

заменило нагласите за възрастова дискриминация с основан на правата подход, като би допринесло за по-добро прилагане на съществуващото антидискриминационно законодателство и за по-добро събиране на данни, разпределени по възраст и други характеристики. Този план за действие ще се осъществява в тясна координация със съществуващите планове/стратегии за действие на ЕС в областта на равенството по отношение на пола, уврежданията, ЛГБТИ+, ромите и расата, обогатявайки интерсекционалната амбиция на ЕС. Тази стратегия ще има за цел да **премахне всякакви практики на възрастова дискриминация**, които засягат човешкото достойнство и възможността на хората от всички възрасти да се ползват равнопоставено от основните права, като обединява необходимите ресурси, за да могат младите и възрастните да реализират своя потенциал и да имат пълен и равен достъп до обществото. Тя ще насочи вниманието на ЕС към реалността на по-дългия живот и необходимостта от справедливи, приобщаващи и устойчиви общества за всички поколения. Борбата с възрастовата дискриминация не е само императив от гледна точка на правата на човека — тя е от ключово значение за изграждането на устойчиви, приобщаващи и справедливи общества.“

Cristiny, 10 одобрения

Заглавие: Хармония между настоящите и бъдещите поколения от всички възрасти чрез междусекторно, дългосрочно и основано на участието управление

Направление: **ДЕМОКРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ**

„В ЕС, където поколенията се обединяват за едно проспериращо общество, хора от всички възрасти днес живеят в мирен свят в **процъфтяваща природна среда и социално-икономически системи**, които им позволяват да водят най-добрия си живот — те имат **достъп до образование, храна и жилище**, могат да използват обществения транспорт и велосипеди, за да стигнат до желаните места, и имат достъп до работни места, които им осигуряват **адекватно заплащане** за добър живот. В края на трудовия си живот те получават пенсия, която им позволява да живеят без финансови затруднения. Същото ще важи и след 50 години, когато тези млади хора се пенсионират и преминават от работа към пенсия. Същото ще важи и 50 години по-късно, когато на тяхно място застанат внуците им. Всичко това изисква процесите на изготвяне на политики да отчитат **дългосрочното и междусекторно въздействие на политиките** върху настоящите и бъдещите поколения от всички възрасти. За да постигне това, ЕС трябва да използва инструменти и методи като **стратегически прогнози и интегрирани модели**, за да разгледа по-дългосрочната перспектива. Необходимо е да се преодолеят различията между различните области на политиката, а обикновените хора, които не са експерти, особено младите хора като представители на поколенията, които все още не са родени, трябва да бъдат консултирани, за да се разберат техните нужди, страхове и желания за днешния свят и за бъдещето. Тази ангажираност трябва да бъде значима и да има реално въздействие върху политиката. Примери за институции за бъдещите поколения и справедливост между поколенията от цял свят могат да послужат като примери, от които ЕС да се учи и да надгражда.“

Lisa, 9 одобрения

Заглавие: Необходима е промяна в икономическата система, за да се постигне справедливост между поколенията

Направление: **ЕКОЛОГИЧНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ**

„Невъзможно е да се разглежда справедливостта между поколенията, без да се анализира структурата и целта на икономическата ни система. Нашата икономическа система трябва да бъде преобразувана в такава, която е предназначена да осигурява **благодеяние за хората и планетата** — сега и в бъдеще. Днешната икономическа парадигма насърчава краткосрочното мислене, като ни внушава, че краткосрочните показатели за БВП и растежа на материалното благосъстояние са целта на икономиката. **Съсредоточаването върху благосъстоянието при проектирането и вземането на икономически решения** означава да се възприеме истински дългосрочен и превантивен подход. Справедливостта между поколенията би гарантирала, че възможностите и ресурсите, с които разполагат бъдещите поколения, не се нарушават или ограничават от настоящите икономически решения. Създаването на длъжност на комисар на ЕС по справедливостта между поколенията е важна стъпка в тази посока, но е необходима още работа, за да се свърже изрично тази програма с необходимостта от промяна на икономическите системи. Вдъхновение може да се почерпи от уелския Закон за благополучието на бъдещите поколения, който поставя 7 всеобхватни цели за благосъстоянието в центъра на вземането на политически решения и определя пет начина за работа за постигането им, като комисарят за бъдещите поколения подпомага държавните институции да носят отговорност. Трансформацията не трябва да обхваща само „какво“ трябва да се промени в изготвянето на политиките, но и „как“, чрез смислено участие на обществеността на всички етапи от процеса на изготвяне на политиките. В ръководството за разработване на политики за икономика на благосъстоянието този въпрос е разгледан подробно, въз основа на принципите, изложени на тази илюстрация:“

11еня, 9 одобрения

Заглавие: План за действие на ЕС за пълноценно развитие между и в рамките на поколенията

Измерение: **СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ**

„За да изградим истински „Съюз на равенство“ в Европа, трябва активно да се **борим с възрастовата дискриминация** и да премахнем бариерите, които пречат на хората от всички възрасти да имат достъп до равни права и възможности. Възрастовата дискриминация засяга достъпа до работа, здравно обслужване, образование и гражданска ангажираност, както в млада, така и в напреднала възраст. AGE Platform Europe е водеща в призива за включване на равенството между възрастовите групи във всички политики на ЕС (<https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equality/>), като осигурява нуждите и стремежите на застаряващото общество да са удовлетворени. За постигането на тази цел **планът за действие на ЕС за борба с възрастовата дискриминация** ще служи като основа за Стратегията на ЕС за справедливост между поколенията: основан на правата на човека, интерсекционалността, равенството и солидарността в рамките на и между поколенията, той ще **интегрира равенството между възрастовите групи във всички области на политиката**, ще противодейства на отрицателните стереотипи чрез образование и обществени кампании и ще даде възможност на възрастните хора да бъдат активни носители на права. Ще се насърчат програмите, обхващащи различни поколения, ще се засили правната защита и ще се подкрепят изследванията с цел разработване на ефективни политики. Чрез използване

на експертния опит на AGE Platform Europe и иновативните подходи на изследванията в ЕС, като проекта FutuRes (<https://futu-res.eu/>), ЕС може да превърне застаряването във възможност за изграждане на устойчиво и приобщаващо общество, в което всеки може да се развива пълноценно, независимо от възрастта си.“

5. ЗАДЪЛБОЧЕН АНАЛИЗ

В следващата глава всяко от четирите направления е разгледано в по-голяма дълбочина. В рамките на всяко направление отделните теми на гражданите са анализирани поотделно, като са обединени различните аспекти на мненията. Мненията от значение също са включени, за да илюстрират тези теми и да предоставят по-подробна информация.

НАПРАВЛЕНИЕ 1: СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ

Това направление е съсредоточено върху подобряването на отношенията между поколенията чрез насърчаване на диалога и солидарността между поколенията и чрез борба с възрастовата дискриминация, както и други форми на дискриминация в полза на равенството и социалното сближаване.

Тема на гражданите 1.1: Насърчаване на солидарността между поколенията и създаване на пространства за диалог между поколенията

АНАЛИЗ на темата

В мненията се призовава за преодоляване на различията между поколенията и намаляване на поляризацията, като същевременно се насърчава смисленото сътрудничество и съвместно творчество между поколенията. Участниците подчертават създаването на среди и пространства като културни центрове, споделено жилищно настаняване и проекти между поколенията, които да улесняват диалога и взаимодействието между различните възрастови групи. Такива инициативи, включително менторски проекти и съвместни дейности в общността, могат да изградят емпатия и взаимно разбирателство, да насърчават солидарността между поколенията и да подкрепят развитието на дълготрайни мрежи за сътрудничество и подкрепа.

Представяне на МНЕНИЯ

Friederike, 4 одобрения

„В едно общество, в което съществува справедливост между поколенията, различните поколения трябва да работят заедно — не само за да се справят с предизвикателствата

на настоящето, но и за да изградят устойчиво бъдеще. За да постигнем това, се нуждаем от значими възможности за диалог между поколенията, където хора от всички възрасти може да се срещат, да обменят идеи и да развиват по-дълбоко разбиране за проблемите на другите.

Öndercan, 0 одобрения

„Общностни инициативи, като местни работилници за участие, културни центрове между поколенията и съвместно градоустройство, предоставят платформи за ползотворен обмен. Тези пространства позволяват на гражданите да споделят своите преживявания, като по този начин се формират политики, които отразяват разнообразните нужди на различните поколения. Справедливостта обаче не се постига само чрез обединяване на поколенията — тя трябва също така да се справя с регионалните неравенства и структурните различия.“

Тема на гражданите 1.2: Борба с дискриминацията и насърчаване на равенството

АНАЛИЗ на темата

Гражданите често призовават за мерки за борба с дискриминацията и насърчаване на равенството. Участниците подчертават необходимостта от борба с всички форми на дискриминация, като особено се набляга на възрастовата дискриминация, за да се гарантират равни права и възможности за всички. Те също така подчертават важността на насърчаването на положителни нагласи и борбата със стереотипите, като активно се противопоставят на отрицателните образи на младите и възрастните в медиите и обществения дискурс. Тези усилия се считат за съществени за насърчаване на социалното сближаване, взаимното уважение и справедливостта между поколенията.

Представяне на МНЕНИЯ

Nena, 10 одобрения

„Насърчаването на равенството във всички възрасти е от съществено значение за постигането на справедливост между поколенията. Възрастовата дискриминация е единствената форма на дискриминация, обхваната от договорите на ЕС, която досега е била пренебрегвана в контекста на политиките на ЕС. Стратегията за справедливост между поколенията трябва да включва специален план за действие за борба с възрастовата дискриминация, чрез който да се създаде пътна карта за премахване на неравенствата през целия живот и за насърчаване на равенството между младите и възрастните.“

Sarah, 5 одобрения

„Съюз, основан на равенство, трябва да подкрепя своите граждани през целия им живот и на всяка възраст. Дискриминацията, основана на възраст, и възрастовата

дискриминация обаче създават значителни пречки, които възпрепятстват възрастните хора да участват пълноценно в трудовия живот и обществото, което засилва икономическите им затруднения и води до бедност. Чрез борба с тези дискриминационни практики и насърчаване на солидарността между поколенията можем да създадем приобщаващо и справедливо общество, както и по-устойчив растеж и конкурентоспособна и съгласувана икономика.“

НАПРАВЛЕНИЕ 2: ДЕМОКРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

Това направление е съсредоточено върху подобряването на участието и представителството на всички поколения в нашите демократични системи, както и върху смяната на краткосрочното мислене с дългосрочно вземане на решения с участие на различни поколения във всички области на политиката.

Тема на гражданите 2.1: Разширяване на приобщаващото участие с цел осигуряване на представителство от различни поколения

АНАЛИЗ на темата

За да насърчат справедливостта между поколенията, участниците в Платформата за гражданска ангажираност подчертават важноста на разширяването на демократичното участие и представителство, за да се даде възможност на всички възрастови групи да допринесат за ориентационните дебати. Предложенията за постигането на тази цел включват създаването на младежки съвети, консултативни съвети на възрастните хора и форуми между поколенията, както и премахването на пречките за участие чрез намаляване на възрастта за гласуване, насърчаване на контактите с маргинализираните общности и осигуряване на достъпни и приобщаващи пространства за участие. Участниците също така подчертават необходимостта от укрепване на тези платформи за участие, така че мненията им да имат реално влияние върху вземането на решения, като се гарантира, че мненията на всички са зачетени и взети под внимание.

Представяне на МНЕНИЯ

William, 7 одобрения

„Непрекъснатият диалог между поколенията следва да се насърчава чрез специално предназначени за целта демократични пространства. Създаването на граждански събрания на местно, национално и европейско равнище (въз основа на френската „Гражданска конвенция за климата“) би дало възможност на хора от всички възрасти и с различен произход да обсъждат заедно наболели обществени проблеми като екологичния преход, жилищното настаняване и електронното приобщаване. Тези събрания трябва да имат реално влияние върху вземането на публични решения, като спомагат за изграждането на по-силно чувство за общност чрез взаимно разбирателство и споделена отговорност.“

Ранайота, 0 одобрения

„За да подкрепя инициативата на Европейската комисия за справедливост между поколенията и демократична устойчивост, предлагам създаването на Европейски граждански форум между поколенията като постоянен механизъм за участие и консултации в рамките на управлението на ЕС. Целта му е да гарантира, че дългосрочните интереси на всички поколения — включително и на все още неродените — се интегрират систематично в процеса на изготвяне на политиките. Форумът ще обедини млади хора, възрастни хора, организации на гражданското общество и експерти, за да предоставя структурирани становища по стратегиите и законодателните предложения на ЕС. Ще допринесе за разработването и мониторинга на индекс за справедливост между поколенията, който ще помогне на ЕС да оцени дългосрочното социално, икономическо и екологично въздействие на политиките си. Форумът ще работи и като център за знания и добри практики, подпомагайки местните и регионалните органи при прилагането на подходи, обхващащи различни поколения, както и споделянето на иновативни модели от всички държави членки. Този механизъм ще укрепи съгласуваността на политиките между краткосрочните институционални цикли и дългосрочните нужди на обществото, ще засили демократичната легитимност чрез приобщаващо представителство и ще насърчи солидарността между поколенията. Създаването на такъв форум ще утвърди справедливостта между поколенията като основна европейска ценност и ще спомогне за гарантиране, че днешните решения не компрометират възможностите на бъдещите поколения.“

Тема на гражданите 2.2: Поставяне на дългосрочното и съвместното между поколенията мислене в центъра на процесите на вземане на политически решения

АНАЛИЗ на темата

За да се преодолее краткосрочното мислене на институционално равнище, участниците в Платформата за гражданска ангажираност подчертават важноста на интегрирането на дългосрочни и ориентирани към бъдещето перспективи във всички области на политиката. Това включва оценка на въздействието на решенията върху различните поколения и интегриране на устойчивостта, справедливостта и отговорността във всички процеси на управление. Участниците препоръчват също така институционализиране на прогнозирането и отчетността пред бъдещите поколения, например чрез засилване на ролята на комисаря по справедливостта между поколенията и чрез създаване на бюджет, в който изрично са взети предвид интересите на бъдещите поколения, за да се гарантира, че нуждите на по-младите и бъдещите поколения се защитават неизменно във всички области на политиката.

Представяне на МНЕНИЯ

Christiny, 9 одобрения

„Това изисква процесите на изготвяне на политики да отчитат дългосрочното и междусекторно въздействие на политиките върху настоящите и бъдещите поколения от всички възрасти. За да постигне това, ЕС трябва да използва инструменти и методи като стратегическо прогнозиране и интегрирани модели, за да разгледа по-дългосрочната перспектива.“

Кирило, 0 одобрения

„Европейският съюз трябва да постави справедливостта между поколенията в центъра на своята политика. Твърде често политическите решения служат на краткосрочни интереси, пренебрегвайки дългосрочните последици, с които днешната младеж — и бъдещите поколения — ще трябва да се сблъскат. От изменението на климата и публичния дълг до цифровото регулиране и демографските промени, тежестта върху младите европейци нараства. Нуждаем се от политики, които да дават приоритет на устойчивостта, справедливостта и приобщаването. За всички важни законодателни актове на ЕС следва да се въведат оценки на бъдещото въздействие, с които да се гарантира, че правата на все още неродените деца се вземат предвид. Политиката в областта на климата трябва да бъде ускорена с по-силно участие на младежта, а публичните разходи следва да отразяват дългосрочната отговорност, а не краткосрочната печалба.“

НАПРАВЛЕНИЕ 3: ЕКОЛОГИЧНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ

Това направление подчертава изменението на климата като основно предизвикателство за постигането на справедливо бъдеще за различните поколения и се разглеждат начини за насърчаване на ориентирано към бъдещето икономическо поведение. Мненията се отнасят и до устойчивостта на младежката заетост и подчертават важността на осигуряването на достойни условия на живот за всички.

Тема на гражданите 3.1: Борба с изменението на климата като отговорност между поколенията

АНАЛИЗ на темата

Участниците споделят мнението, че изменението на климата представлява значителна заплаха за справедливостта между поколенията, тъй като

неговото въздействие вероятно ще засегне несъразмерно по-младите и бъдещите поколения. В мненията се подчертава, че предприемането на спешни и ефективни действия за борба с изменението на климата е основна отговорност между поколенията, включително мерки като декарбонизация на икономиката и инвестиции в транспорт, благоприятен за климата. Участниците подчертават също така необходимостта от междусекторен, приобщаващ подход, основан на участие, който ангажира всички възрастови групи, като гарантира устойчив преход на всички равнища и насърчава споделено чувство за отговорност.

Представяне на МНЕНИЯ

Revo Prosperidad Sostenible, 4 одобрения

„Комисарят по справедливостта между поколенията трябва да гарантира, че бъдещите поколения ще се радват на възможно най-малко вредно за климата бъдеще, и за тази цел е необходимо да се осигури, че политиките на комисарите, отговарящи за различните сектори, които могат да окажат влияние върху декарбонизацията чрез действие или бездействие, не пречат и не забавят процеса на декарбонизация на икономиката на ЕС. Комисарят по справедливостта между поколенията ще наблюдава действията на Европейската комисия и ще трябва да прави предложения за подобрения или да предупреждава, когато тези действия противоречат на целите за декарбонизация и устойчивост като цяло.“

Valerija, 2 одобрения

„Една област, в която трябва спешно да се обърне внимание на справедливостта между поколенията, е политиката в областта на климата. Изменението на климата е най-належащият пример за това как краткосрочните решения могат да имат разрушителни дългосрочни последици. Въпреки това младите хора — тези, които ще живеят най-дълго с тези последици — често са изключени от формирането на политиките, които имат за цел да ги решат. Нужна е ясна промяна в стратегията на ЕС в областта на климата: дългосрочното въздействие трябва да има предимство пред непосредствената политическа или икономическа изгода.“

Тема на гражданите 3.2: Насърчаване на инвестиции, ориентирани към бъдещето

АНАЛИЗ на темата

В допълнение към борбата с изменението на климата, участниците призовават за насърчаване на ориентирани към бъдещето инвестиции като средство за постигане на справедливост между поколенията. Те се застъпват за проучване на алтернативни икономически модели, които насърчават дългосрочното мислене, балансирайки екологичната

устойчивост, социалната справедливост и икономическата устойчивост, вместо да се съсредоточават единствено върху БВП. Участниците подчертават важността на участието на всички поколения в оформянето на тези икономически преходи, насърчаването на споделената отговорност и осигуряването на устойчиво социално сближаване.

Представяне на МНЕНИЯ

Katy, 4 одобрения

„За да гарантираме истинска справедливост между поколенията, трябва да преодолеем икономическите модели, които се основават на безкраен растеж. Подходът за Европа след растежа признава, че просперитетът не може да се гради върху прекомерното използване на ресурсите, унищожаването на околната среда, задълбочаването на неравенствата и подценяването на неплатения труд по полагане на грижи, които подкопават благополучието на бъдещите поколения. Истинската справедливост между поколенията означава да живеем в рамките на пределните възможности на планетата и да разпределяме ресурсите справедливо във времето. Това изисква преминаване от основната цел за растеж на БВП към благополучие и грижи като централна цел на политиката. Публичните инвестиции трябва да дават приоритет на социалната и екологичната устойчивост — труд по полагане на грижи, образование, адаптиране към изменението на климата — а не на растежа като самоцел.“

Silvia, 1 одобрение

„Икономиката на благополучието предлага трансформативен модел, който гарантира, че бъдещите поколения няма да бъдат обременени от последствията на днешните решения. Неустойчивият икономически растеж често води до дългосрочни социални, здравни и екологични разходи, които застрашават благополучието на настоящите и бъдещите поколения, както и устойчивостта на нашата планета. Икономиката на благополучието излиза извън рамките на БВП като единствена мярка за напредък, като интегрира показатели като психическо и физическо здраве, екологична устойчивост и социална справедливост. Включването на икономиката на благополучието в процеса на вземане на решения в ЕС ще спомогне за по-доброто справяне с настоящите предизвикателства, като същевременно ще защити нуждите и правата на бъдещите поколения.“

Тема на гражданите 3.3: Подобряване на условията за младежка заетост

АНАЛИЗ на темата

Участниците в Платформата за гражданска ангажираност считат, че равните икономически възможности са от съществено значение за справедливостта между поколенията. Съответно те се застъпват за подобряване на условията за младежка заетост, улесняване на прехода от образование и обучение към пазара на труда и укрепване на връзките между образованието, обучението

и промишлеността. Те призовават също така за справедливи и приобщаващи практики при набирането на персонал и премахването на пречките пред заетостта, като се гарантира, че всички млади хора имат равен достъп до възможности.

Представяне на МНЕНИЯ

Daniela, 5 одобрения

„Разширяването на достъпа до образование трябва да върви ръка за ръка с менторски програми, които свързват студентите с опитни професионалисти, и възможности за учене през целия живот за възрастните хора. Инвестициите следва да осигуряват ранна и устойчива подкрепа за младежите в неравностойно положение, като същевременно ценят приноса на по-възрастните хора за изграждането на по-справедливо и по-приобщаващо общество. Чрез насърчаване на сътрудничеството и споделянето на възможности ЕС може да стимулира истинската социална мобилност и да гарантира, че просперитетът е от полза за всички поколения.“

Mirela, 2 одобрения

„Част от настоящето и бъдещето за поколенията следва да бъде осигуряването на справедлив достъп за младите хора до професионалния свят след образование/обучение/и т.н.: — Защо е трудно за младите, добре образовани възрастни да се утвърдят в професионалния живот? Как е възможно пътят към дейност като самостоятелно заето лице да остава затворен за дълго време въпреки доброто образование и х платени или неплатени стажове, доброволчески дейности, магистърски степени? — Защо много университети не са свързани с промишлеността? — Защо стажантите се конкурират с висшистите за работни места и кое ниво на образование е „наистина правилното“?“

Тема на гражданите 3.4: Осигуряване на достойни условия на живот за всички

АНАЛИЗ на темата

Участниците в Платформата за гражданска ангажираност считат, че предоставянето на сигурен и адекватен стандарт за всички поколения е от съществено значение за справедливостта между поколенията. Съответно те подчертават важността на гарантирането на достъп до финансово достъпни и качествени жилища, подобряването на основните услуги и преодоляването на социалните неравенства.

Представяне на МНЕНИЯ

Duarte, 0 одобрения

„Справедливостта между поколенията в Европа е все по-застрашена. Младите хора са изправени пред нарастващи разходи за живот, финансово недостъпни жилища и

нарастваща финансова несигурност. Но студентите представляват отделна група в тази обстановка, с конкретни уязвимости, пряко свързани с възможността им да получат достъп до образование и да го завършат. Енергийната бедност, свързана с горивата, лошото качество на жилищата и недостатъчните системи за подкрепа на студентите подкопават не само условията на живот на студентите, но и правото им да учат и да участват пълноценно в обществото. (...) Справедливият европейски подход изисква значителни публични инвестиции в достъпно висше образование, финансово достъпни и устойчиви студентски жилища, адекватни стипендии и услуги за подкрепа, които предпазват студентите от бедност. Политиката в областта на жилищното настаняване, климатичния преход и социалната закрила трябва да отразява реалностите, с които се сблъскват както младите хора, така и студентите. Справедливостта между поколенията трябва да гарантира, че днешната младеж — и особено днешните студенти — не са натоварени с непропорционално тежки задължения.“

Diana, 0 одобрения

„Говори се за справедливост, за съвместно мислене, за интеграция и т.н. Младежта вече има много общи неща с възрастните хора. Едното е бедността. Пенсионери, които едва свързват двата края с пенсията си, след като са работили цял живот, и млади хора, които работят на пълен работен ден (надяваме се, в областта, в която са учили), но с недостатъчни заплати, за да станат независими или да спестяват за бъдещето. Друго общо между тях е самотата и социалните мрежи: младите хора имат милиони приятели онлайн, непрекъсната онлайн връзка, но се чувстват самотни и несигурни, защото се сравняват с тези, които се появяват в интернет и изглеждат като че ли имат перфектен живот. Възрастните хора, от друга страна, са откъснати от един свят, който ги е изолирал. Те са цифрово неграмотни и всичко, с което са свикнали в ежедневието си, се е променило, без да се вземат предвид техните нужди. Някои дори не са в състояние да изтеглят пенсията си от банката, ако трябва да го направят на банкомат. Поради бързината и множеството задачи и прекарването на време в мрежите, едните нямат време, а другите нямат кой да им обърне внимание, да поговори с тях или просто да провери дали са добре. И накрая, несигурността и липсата на надежда: при едните, защото не виждат стабилно бъдеще, което затруднява осигуряването на жилище, деца и т.н.; а другите, защото знаят, че са в последния етап от живота си и че вероятно, въпреки това, което са си представяли и искали, ще умрат сами и/или без грижи от общество, което няма време или ресурси да инвестира в тях.“

НАПРАВЛЕНИЕ 4: СИСТЕМИ ЗА ГРИЖИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Това направление е съсредоточено върху важността на предоставянето на обществени услуги, като грижи и образование, за да се гарантира справедливост между поколенията. Мненията подчертават необходимостта от интегрирани системи за грижи и подкрепа, както и от равен достъп до висококачествено образование.

Тема на гражданите 4.1: Укрепване на системите за грижи за всички възрасти

АНАЛИЗ на темата

Участниците призовават за значителни инвестиции в достъпна инфраструктура за грижи за всички възрастови групи, включваща здравеопазване, социална подкрепа и решения на общностно равнище. Те подчертават, че грижите следва да бъдат признати като обща обществена отговорност, подкрепяна от обществени услуги, професионални лица, полагащи формални грижи, и признаване на семейните грижи. Мненията също така подчертават важността на насърчаването на взаимната подкрепа чрез инициативи като решения за съвместно жилищно настаняване. Накрая, участниците се застъпват за европейска гаранция за грижи и по-добра трансгранична координация на системите за здравеопазване и социална сигурност, за да се справят със съвременните предизвикателства.

Представяне на МНЕНИЯ

Marta, 2 одобрения

„Населението застарява все повече и ние не сме подготвени за това. (...) Днес възрастните хора, чието здраве се влошава, или се оттеглят от социалния живот и остават у дома, или, когато състоянието им се влоши още повече, се преместват в дом за стари хора. (...) Убедена съм, че съвместното жилищно настаняване е чудесно решение на този проблем. Това е вид съвместно жилище, в което възрастни хора живеят заедно в общностна среда. Ползите? Финансово достъпна цена (разделена между всички жители), достъпно пространство, проектирано с оглед на нуждите на възрастните хора, осигурени услуги за подкрепа (здравеопазване, приготвяне на храна, транспорт), независимост, борба със самотата и не на последно място — взаимна подкрепа и социално взаимодействие. (...) Съвместното жилищно настаняване следва да се развива с повишена спешност, с финансовата подкрепа на ЕС, държавите членки или местните органи.“

Christos, 1 одобрение

„Липсва инфраструктура, която да признава уязвимостта като обществена отговорност, а не като лична несполука. Трябва да изградим интегрирани системи, в които

подкрепата за жилищно настаняване, услугите за психично здраве, гъвкавата грижа и връзката с общността не са фрагментирани предложения, а координирани права. Без това справедливостта между поколенията е реторика без основа. От планирането на работната сила до проектирането на услугите, трябва да мислим в перспективата на целия жизнен цикъл. Това означава да се подкрепят тези, които предоставят грижи, с устойчиви роли и обучение, и да се гарантира, че системите отговарят на променящите се нужди във времето.“

Тема на гражданите 4.2: Разширяване на справедлив достъп до качествено образование

АНАЛИЗ на темата

Участниците призовават за разширяването на справедливия достъп до висококачествено образование, като го признават за основа на равните възможности, справедливостта между поколенията и социалното сближаване. Те подчертават важността на премахването на бариерите и увеличаването на публичните инвестиции в образованието на всички етапи от живота, включително неформалното образование извън училище, като се осигуряват равнопоставени условия за учене за всички. Участниците се застъпват за модернизирани образованието, за да отговори на бъдещите нужди, като например включване на изкуствен интелект и насърчаване на ученето през целия живот и между поколенията, което да даде възможност на хора от всички възрасти да развиват потенциала си и да допринасят по значим начин през целия си живот.

Представяне на МНЕНИЯ

Florinda, 2 одобрения

„Държавните училища са мястото, където бъдещите поколения могат да се обучават, да придобиват умения и ценности, но е необходим задълбочен размисъл върху методите на преподаване. Днес, повече от всякога, е от съществено значение да се обнови и модернизира педагогическият подход, така че да отговаря на нуждите на един бързо променящ се свят, съсредоточен върху устойчивостта, приобщаването и равенството. Освен това младите хора трябва да бъдат изслушвани в образователния процес. Техните гласове, опит и гледни точки са от ключово значение за изграждането на училищна система, която служи не само за предаване на знания, но и наистина подготвя за живота и предизвикателствата на бъдещето. Държавното образование не може да бъде само гарантирано право, а трябва да се превърне в реална възможност за всеки индивид, където всеки млад човек може да изрази своя потенциал и да допринесе активно за обществото. За да се постигне това, е необходимо съвместно усилие от страна на институциите, учителите и гражданското общество, за да се преосмисли образованието, така че то да бъде истински двигател на промяната и растежа за всички.“

Esther, 2 одобрения

„Доброто образование за младите хора днес е инвестиция в по-добро, по-справедливо и по-устойчиво бъдеще за следващите 25 години и след това. Образованието предоставя на младите хора уменията и знанията, от които се нуждаят, за да успеят в живота. Следователно, образованието е основата за тяхното бъдеще; то поставя основите за добре подготвено и компетентно поколение, способно да посрещне предизвикателствата на бъдещето. Ако всички млади хора в Европа имат равни възможности за качествено образование, това ще допринесе и за постигането на по-голяма справедливост между поколенията. Това означава, че всички поколения се третират справедливо и всеки, независимо от социалната или икономическата среда, от която произхожда, получава необходимата подкрепа, за да се развива. Чрез равнопоставено образование можем да създадем иновативно, по-справедливо и устойчиво общество, в което всички поколения се уважават и подкрепят, социалните неравенства се намаляват и се насърчават равните възможности.“

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дебатът на Платформата за гражданска ангажираност на тема *Справедливост между поколенията* бележи важна стъпка в изготвянето на Стратегията на ЕС за справедливост между поколенията. Както показва настоящият доклад, онлайн процесът на участие, проведен от февруари 2025 г. до ноември 2025 г., предостави **богата и разнообразна информация за гледните точки на гражданите** относно насърчаването на справедливо и устойчиво бъдеще за всички поколения.

На Платформата за гражданска ангажираност участниците обсъждаха разнообразни теми, свързани със справедливостта между поколенията. В рамките на направлението **СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И ПРИОБЩАВАНЕ** те призоваха за по-голяма солидарност между поколенията, като подчертаха взаимното разбирателство, борбата с възрастовата дискриминация и създаването на възможности за диалог и сътрудничество между поколенията. По направлението **ДЕМОКРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ** участниците подчертаха необходимостта от засилване на приобщаващото участие и включване на дългосрочно мислене в изготвянето на политиките, като предложиха мерки, които да гарантират, че настоящите решения отчитат интересите на бъдещите поколения. Направлението **ЕКОЛОГИЧНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ** разкри силно желание на гражданите за спешни действия в областта на климата с цел защита на младите и бъдещите поколения, наред с преминаване към дългосрочни икономически модели, които дават приоритет на благополучието пред краткосрочния растеж. Често се подчертаваха и справедливите възможности за заетост на младите хора. Накрая, в рамките на направлението **СИСТЕМИ ЗА ГРИЖИ И ОБРАЗОВАНИЕ** се подчерта значението на универсалния достъп до висококачествени обществени услуги през целия живот. Участниците се застъпиха за укрепване на системите за грижи, по-голямо признание на семействата и общностите като мрежи за подкрепа, както и за реформи в образованието, които насърчават ученето през целия живот и са в съответствие с променящите се нужди на обществото.

Като цяло тази консултация подчертава спешната необходимост от **посправедлива, устойчива и сплотена Европа, която подкрепя всички поколения** при справянето с основните предизвикателства пред справедливостта между поколенията: **краткосрочно мислене, изключване и неравенство** и **недостатъчна солидарност между поколенията**. Участниците последователно свързаха конкретни области на политиката с

по-широки обществени цели, като подчертаха, че социалното сближаване, екологичната и социално-икономическата устойчивост, приобщаващото и дългосрочно управление и предоставянето на висококачествени обществени услуги трябва да се преследват заедно, за да се постигне справедливо и устойчиво бъдеще за настоящите и бъдещите поколения.